

Antwoord

van Gedeputeerde Staten

op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD)

(d.d. 8 januari 2021)

Nummer

3712

Onderwerp

Aanpak stikstofuitstoot

Aan de leden van Provinciale Staten

1. *Kent u de berichten 'Boeren willen stikstofrechten verhuren aan de Rotterdamse haven' en 'Zuid-Holland komt met aparte beleidsregels voor Nieuwkoop'?*^{1 2}

Antwoord

Ja.

2. *Kunt u bevestigen dat het vooral voor het Natura 2000-gebied de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck van groot belang is dat stikstofemissie wordt gereduceerd door de Nieuwkoopse veehouderij?*

Antwoord

Voor alle stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in Nederland is het van belang dat de stikstofdepositie (en dus ook de stikstofemissie) wordt gereduceerd. Landbouw is daarbij een belangrijke bron. In Nieuwkoopse Plassen & De Haeck is ongeveer 43% van de depositie afkomstig uit landbouw.

3. *Kunt u bevestigen dat de huidige gemiddelde stikstofdepositie in Nederland rond de 1.700 mol/ha/jaar ligt?*³

Antwoord

De depositie van stikstof bedroeg in 2018 gemiddeld over Nederland 1.730 mol stikstof per ha (mol N/ha).

Bron: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0189-stikstofdepositie>

¹ <https://www.trouw.nl/binnenland/boeren-willen-stikstofrechten-verhuren-aan-de-rotterdamse-haven~bc908bbd/>

² <https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2021/01/07/zuid-holland-komt-met-afparte-beleidsregels-voor-nieuwkoop>

³ <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0189-stikstofdepositie>

4. *Wat is de huidige stikstofdepositie rond de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck?*

Antwoord

Op het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck was dat in 2018 1131 mol/ha/jaar (Bron: AERIUS Monitor: <https://monitor.aerius.nl/gebied/103/onderwerp/depositie/hoofdstuk/2>).

5. *Kunt u bevestigen dat in dit gebied o.a. veenmosrietland voorkomt, dat een kritische depositiewaarde heeft van 714 mol per ha per jaar, wat inhoudt dat de stikstofdepositie daar eigenlijk onder zou moeten blijven?⁴*

Antwoord

Inderdaad komt in Nieuwkoopse Plassen & De Haeck het habitatype veenmosrietland voor. De kritische depositiewaarde (KDW) daarvan is 714 mol/ha/jaar.

6. *Beaamt u dat de stikstof-reductieopgave, om de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck weer in gunstige staat van instandhouding te brengen, zeer groot is?*

Antwoord

Er is inderdaad een aanzienlijke opgave ten aanzien van stikstofreductie. Vergeleken met enkele gebieden in Gelderland, Overijssel, het oosten van Noord-Brabant en het noorden van Limburg valt de opgave in Nieuwkoop echter nog mee. Overigens is stikstof niet de enige belemmering voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding. Ook aspecten als waterkwaliteit (buffering en voedselrijkdom), verdroging, versnippering e.d. spelen een rol daarbij.

7. *Kunt u bevestigen dat het PAS-arrest van het Europese Hof van Justitie duidelijk heeft gemaakt dat wanneer Natura 2000-gebieden een (veel) te hoge stikstofbelasting hebben, maatregelen voor stikstofreductie aangemerkt moeten worden als maatregelen om te voldoen aan de verplichtingen van artikel 6, lid 1 en 2 van de Habitatrichtlijn (en dus volledig ten goede moeten komen aan de natuur), en daarmee niet ingezet mogen worden als mitigerende of compenserende maatregel voor nieuwe projecten (artikel 6, lid 3 en 4 van de Habitatrichtlijn)?*

Antwoord

Het arrest van het Europese Hof van Justitie stelt niet expliciet dat maatregelen voor stikstofreductie in een overbelaste situatie moeten worden gezien als instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen als bedoeld in art. 6.1 en 6.2 van de Habitatrichtlijn.

8. *Kunt u bevestigen dat de PAS-uitspraak van de Raad van State daaraan heeft toegevoegd dat het (toch) deels uitgeven van deze 'stikstofwinst' (bijvoorbeeld door salderen) alleen is toegestaan wanneer de naleving van de verplichting van artikel 6, lid 1 en 2 van de Habitatrichtlijn op een andere wijze is verzekerd?⁵*

Antwoord

In haar uitspraak geeft de Raad van State ook nadrukkelijk aan dat salderen een

⁴ https://www.natura2000.nl/sites/default/files/PAS/Gebiedsanalyses_vigerend/103_Nieuwkoopse-plassen-en-de-Haek_gebiedsanalyse_15-12-2017_ZH_def.pdf

⁵ Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State, 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603, r.o. 14.3.

mogelijkheid biedt om vergunningverleningen mogelijk te maken/houden. Daarbij stelt de Raad van State voor extern salderen wel een aantal restricties om te voorkomen dat stikstofwinst dubbel wordt gebruikt.

9. *Op basis waarvan denkt u dat het juridisch te verdedigen is dat (een deel van) de mogelijk door Nieuwkoopse boeren gereduceerde stikstof weer uitgegeven wordt voor andere activiteiten, en daarmee niet te goede komt aan de natuur?*

Antwoord

Het is niet verboden om te salderen. Uit de uitspraak van de Raad van State volgt dat salderen is toegestaan.

10. *Deelt u het inzicht dat, zolang de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck zo sterk overbelast zijn met stikstof, het zeer onverantwoord is – en bovendien juridisch niet te verdedigen – dat ‘stikstofwinst’ die behaald wordt door maatregelen weer uitgegeven wordt aan nieuwe activiteiten?*

Antwoord

Wij zijn van mening dat het op deze manier toestaan van stikstofruimte uit te lenen (verleasen) kan bijdragen aan het versneld op gang brengen van een verschoning van de veehouderijen rondom het gebied, en daarmee eerder bijdraagt aan een daling van de stikstofdepositie. Daarnaast zit in het initiatief van de Nieuwkoopse boeren het voorstel dat 44% van de stikstof die wordt ingeleverd, niet terug gaat naar de stikstofverlenende agrariër wanneer de leaseperiode voorbij is. In goed overleg met milieu-, boeren- en natuurorganisaties laten wij ons over dit initiatief door onafhankelijke innovatiedeskundigen en juristen adviseren.

11. *Bent u met ons van mening dat de veehouderij, die de hoogste stikstofuitstoot heeft van alle sectoren, zou moeten krimpen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Reductie van stikstofdepositie kan op meerdere manieren bereikt worden, zowel door het inkrimpen van de veestapel of het opkopen van bedrijven, als door innovatie en/of het toepassen van emissiearme technieken of aangepast management (proeftuin veenweiden). U kunt hier bij denken aan de volgende voorbeelden: stalvloeren die mest en urine scheiden; verschillende vormen van kringlooplandbouw; en we onderzoeken het beloningsmodel voor innovatieve vormen van agrarisch management. Deze beloning waar Key Performance Indicators (KPI's, ook wel Kritische Prestatie Indicatoren genoemd) een rol in spelen, onderzoeken wij in de Zuid-Westelijke Delta. Het traject wordt ondersteund door de BO Akkerbouw, de Rabobank, het Wereld Natuurfonds en het Ministerie van Landbouw.

12. *Wat zijn de kosten van deze pilot voor de provincie?*

Antwoord

De kerngedachte van het initiatief van de Nieuwkoopse boeren is dat de boeren voor de financiering van de vereiste verschoning, naast een eventuele financiering vanuit de bank, de kosten ook kunnen betalen met behulp van de inkomsten uit verleasen aan andere marktpartijen.

De provincies Zuid-Holland en Utrecht hebben beiden op dit moment geen (subsidie)budget voor deze pilot uitgetrokken. We zijn met het ministerie van LNV in

gesprek voor een mogelijke rijksbijdrage. Vanuit Zuid-Hollandse inzet zijn we bezig met de gebiedsaanpakken. Er wordt inzet gepleegd van de gebiedsgerichte aanpak Nieuwkoop op het voorstel van de Nieuwkoopse boeren. In de andere gebiedsgerichte aanpakken zullen wellicht andere voorstellen en casussen langs komen die dan ook onderzocht zullen worden voor hun bruikbaarheid in het stikstofvraagstuk.

13. *Welke maatregelen gaat u treffen om de stikstofuitstoot in de veehouderij te laten dalen zonder deze uit te ruilen?*

Antwoord

De provincie is in het verleden een van de initiatiefnemers geweest voor de Proeftuin Veenweiden. Daarin is onderzocht welke managementmaatregelen voor veenweiden mogelijk en zinvol zijn. Berekend is dat bij invoering van deze maatregelen dit gemiddeld 22 % per bedrijf aan vermindering van de stikstofemissie oplevert. Inzet is nu om samen met de boeren tot een uitrol van deze managementmaatregelen te komen. Daarnaast zal samen met de boeren nader onderzoek worden gedaan naar de meest bruikbare techniek voor stallen in het gebied. Daarbij wordt aandacht besteed aan nieuwe stalsystemen met een lage stikstofuitstoot.

14. *Komen daar ook pilots voor? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 13.

15. *Worden door GS gesprekken gevoerd met boeren, die nabij kwetsbare gebieden wonen, om met financiële compensatie te stoppen? Zo ja, wat zijn de uitkomsten van deze gesprekken tot nu toe? Zo nee, waarom niet en gaat u alsnog het gesprek aan?*

Antwoord

De provincie voert de opkoopregeling van het bronmaatregelenpakket van het Rijk uit. Deze op reductie gerichte maatregel gaat uit van vrijwilligheid en valt onder 6.1 en 6.2, zie antwoord op vraag 7. De eerste verkennende gesprekken worden namens GS gevoerd.

In het kader van het klimaatakkoord, onderdeel veenweiden is opkoop ook een van de denkbare maatregelen. Deze maatregel zou naast vermindering CO₂, ook voordeel (kunnen) hebben voor de waterhuishouding/kwaliteit en voor de stikstofdepositie op N2000 gebieden. In het klimaatakkoord worden dergelijke meekoppelkansen gestimuleerd. Dit principe is ook verankerd in de provinciale notitie 'Hoofdlijnennotitie vitale landbouw'.

16. *Bent u bereid de Nieuwkoopse veehouders het eerlijke verhaal te vertellen, namelijk dat de uitstoot op korte termijn ten minste zal moeten halveren en dat deze reductie geheel ten goede moet komen aan de natuur, en hen niet langer te vleien om naar alternatieve 'oplossingen' te kijken, die het probleem niet oplossen?*

Antwoord

Wij zijn over de pilot Nieuwkoop in overleg met boeren(organisaties), organisaties uit het natuur- en milieuveld en partijen die geïnteresseerd kunnen zijn in verleasen. We zijn met elkaar intensief in gesprek of en hoe het Nieuwkoopse initiatief bijdraagt aan de oplossing. Dit zijn openhartige en constructieve gesprekken. We willen tot realistische reductieafspraken komen. Met realistisch bedoelen we drie componenten:

